

Glazba u funkciji poticanja jezičnog i spoznajnog razvoja

Kapitanić, Klara

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:751961>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-24**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

**KLARA KAPITANIĆ
ZAVRŠNI RAD**

**GLAZBA U FUNKCIJI POTICANJA
JEZIČNOG I SPOZNAJNOG RAZVOJA**

Zagreb, srpanj 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(Zagreb)

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Klara Kapitanić

TEMA ZAVRŠNOG RADA: Glazba u funkciji poticanja jezičnog i
spoznajnog razvoja

MENTOR: Josipa Kraljić, viši predavač

Zagreb, srpanj 2020.

SADRŽAJ

SADRŽAJ.....	1
Sažetak.....	3
Zusammenfassung.....	4
1. UVOD.....	5
2. DIJETE.....	6
3. RAZVOJ GLAZBE KOD DJETETA.....	7
3.1. Glazba u trudnoći.....	7
3.2. Glazba u prve tri godine života.....	8
3.3. Glazba kod predškolske djece.....	10
4. GLAZBA I IGRA.....	12
5. GLAZBENI ELEMENTI NAS OKRUŽUJU.....	13
5.1. Melodija.....	13
5.2. Tempo.....	14
5.3. Ritam.....	14
6. SPOZNAJNI RAZVOJ.....	15
6.1. Glazbene funkcije u spoznajnom razvoju djeteta.....	15
7. JEZIČNI RAZVOJ.....	18
7.1. Glazbene funkcije u jezičnom razvoju djeteta.....	18
8. BROJALICE.....	20
8.1. Vrste brojalice.....	21
8.2. Funkcije brojalice.....	22
9. GLAZBENE AKTIVNOSTI ZA POTICANJE JEZIČNOG I SPOZNAJNOG RAZVOJA.....	24

10. ZAKLJUČAK.....	26
LITERATURA.....	28
PRILOZI.....	30
Izjava o samostalnoj izradi rada	

SAŽETAK

Glazba je univerzalna umjetnost koju svaki pojedinac doživljava individualno. Iako je djetetov razvoj kompleksan, glazba ostavlja dubok utisak u svim njegovim razvojnim područjima te nosi vrlo važnu ulogu i funkciju u odgoju i obrazovanju djece. U svakodnevicu smo glazbenim elementima okruženi i više no što smo toga svjesni pa tako dijete već i u majčinoj utrobi može doživjeti glazbu i susresti se s njezinim elementima, a kada se upozna s određenom glazbom, ona mu, osim zadovoljstva i ugone, postaje i izvor smirenja i utjehe, ali i puno više od toga. Igra je najvažnija dječja aktivnost, a vrijednost glazbi uvelike pridonosi i ta činjenica da je glazba prema svim aspektima jako slična igri. Dijete pomoću glazbe razvija sva osjetila što doprinosi njegovom kvalitetnijem istraživanju i učenju. Glazba proširuje djetetova znanja i iskustva, odnosno dječju spoznaju, dajući mu informacije o svijetu koji ga okružuje, a jednako tako djeluje i u području jezičnog razvoja gdje između glazbenih i govornih vrednota postoji nedvojbeno čvrsta veza. Osim pjesmica i ostalih glazbenih oblika, u djetetovom jezičnom i spoznajnom razvoju se posebno ističe vrijednost brojalice koja je djeci vrlo pristupačna, no postoje i brojne glazbene aktivnosti koje na različite načine potiču jezični i spoznajni razvoj djece. Svako dijete posjeduje glazbene sposobnosti koje je potrebno njegovati i poticati kako bi se one dalje razvijale, a da bi do toga uistinu došlo, od velike je važnosti pružiti mu dobar glazbeni uzor motivirajući ga samostalnom stvaranju glazbe te birajući kvalitetne i primjerene glazbene sadržaje i na taj način potičući njegovu ljubav prema glazbi.

Ključne riječi: glazba, dijete, jezični razvoj, spoznajni razvoj

ZUSAMENFASSUNG

Musik ist eine universale Kunst, die jede Einzelner unterschiedlich und individuell erlebt. Obwohl die Entwicklung des Kindes komplex ist, hinterlässt die Musik einen tiefen Eindruck in allen seinen Entwicklungsbereichen. Außerdem spielt Musik eine sehr wichtige Rolle in Erziehung und Ausbildung der Kinder. Im Alltag ist man von Musik umgeben, mehr als man dessen bewusst ist. Aus diesem Grund kann das Kind schon im Mutterleib Musik erleben und sich mit ihren Elementen treffen. Wenn man sich mit bestimmter Musik kennenlernt, wird Musik für ihn nicht nur Zufriedenheit und Vergnügen bedeuten, sondern auch eine Quelle der Ruhe und des Trostes und sogar noch mehr. Die wichtigste Kinderaktivität ist das Spiel und die Tatsache, dass das Spiel der Musik nach allen Aspekten sehr ähnlich ist, trägt den großen Wert die Musik bei. Jedes Kind entwickelt alle Sinne mithilfe der Musik, was zu einer besseren Erforschung und Lernen beiträgt. Musik verbreitet Kinderwissen und Erfahrungen, anders gesagt sein Erkenntnis. Musik gibt ihm die Informationen über die Welt, die ihn umgibt, und wirkt auf die sprachliche Entwicklung, weil zwischen der musikalischen und vokalischen Wertsache zweifellos eine starke Beziehung besteht. Außer Liedchen und anderen musikalischen Formen spielen Abzählreime eine wichtige Rolle in sprachlicher und kognitiver Kindentwicklung. Abzählreime sind den Kindern sehr empfänglich. Außerdem bestehen auch zahlreiche Musikaktivitäten, die auf unterschiedliche Art und Weise sprachliche und kognitive Kindentwicklung fordern. Jedes Kind hat musikalische Fähigkeiten, die man pflegen und fordern soll, damit sie sich weiterentwickeln können. Deswegen ist es wichtig, dass man jedem Kind ein gutes musikalisches Vorbild gibt, indem man das Kind auf selbstständige musikalische Erzeugung motiviert. Außerdem soll man gute und angemessene musikalische Inhalte für Kinder auswählen, weil man so Kinderliebe für Musik fordert.

Schlüsselwörter: Musik, Kind, sprachliche Entwicklung, kognitive Entwicklung

1. UVOD

Glazba spada u jednu od najstarijih umjetnosti. Ona obuhvaća vrlo širok pojam, no možemo ju definirati kao umjetnost vremenske organizacije zvuka, to jest kombiniranja zvukova prema pravilima i organiziranja trajanja s pomoću glazbenih elemenata.¹

Glazba je dostupna svima, svatko se susreće s njome, svatko je može stvarati i osjećati, svatko je doživljava drugačije. Koliko je univerzalna, toliko je i individualna za svakog pojedinca. Svugdje je prisutna i upotpunjuje razne životne događaje, od najsretnijih do onih tužnijih. Ona može izazvati brojne reakcije, od onih unutarnjih kao što su promjene raspoloženja pa sve do vanjskih (fizički pokreti). (Šimičić, 2017)

Možemo reći da je glazba svakako „vrijedna pozornosti u estetskom, odgojno-obrazovnom, sociokulturološkom i svakom drugom kontekstu koji dotiče život pojedinca i društvo u kojem se on svojim djelovanjem ostvaruje.“ (Kuzmić, 2015) Ona u čovjeku pobuđuje osjećaj za ljepotu i oživljava sva njegova čula, stoga možemo reći i da je glazba estetski doživljaj. „Glazba opušta i razveseljava. Ona nije primijenjena umjetnost. Likovna umjetnost može biti i primijenjena. Glazba nas samo uveseljava, a ne služimo se njom.“ (Gospodnetić, 2015)

Neki od osnovnih elemenata glazbe su ton, ritam, melodija, harmonija, boja i oblik. Glazbena izvedba još je određena mjerom i tonalitetom. Tempo je brzina izvođenja, a dinamika glasnoća izvođenje neke skladbe.²

Općepoznato je da glazba na čovjeka može imati razne učinke (terapijski, opuštajući i slično). Kako glazbu možemo vezati uz razna područja svakodnevnog života, tako ju možemo promatrati i u funkciji poticanja jezičnog i spoznajnog razvoja djeteta.

Djetetov razvoj je kompleksan, a sastoji se od više razvojnih područja kao što su tjelesni i psihomotorni razvoj, socio-emocionalni razvoj i razvoj ličnosti, spoznajni razvoj te govor, komunikacija, izražavanje i stvaralaštvo. U ovom radu govorit će se o razvijanju jezičnog i spoznajnog razvoja djeteta uz glazbeni poticaj.

¹ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=22246>

² <https://sites.google.com/view/glazba-popularnost-svakog-doba/naslovnica/elementi-glazbe>

2. DIJETE

Dijete je cjelovito, kompetentno, znatiželjno i kreativno biće s mnogo interesa, osjećaja, ideja, vještina i sposobnosti koje želi i treba razvijati. Ono je individualno pa mu tako treba i pristupati – individualno.

Mala djeca su uvijek zaokupljena i nikada im nije dosadno jer ih zanima baš sve što ih okružuje. Kada se umore od jedne aktivnosti, okreću se drugoj. (Goldberg, 2002) „Malo dijete je stalno aktivno, u pokretu i zato kažemo da je ono biće volje.“ (Gospodnetić, 2015) Također, djeca vole jednostavnost, dok su odrasli oni koji kompliciraju stvari misleći da će djetetu tako biti bolje.

Dijete ovisi o odraslima, a odrasli su ti koji trebaju prepoznati i poštovati djetetove strategije učenja te u skladu s njima organizirati i pripremiti prostor i materijale kako bi mu pomogli u njegovom daljnjem razvoju. (Kolić, 2019)

Djeca i odrasli doživljavaju okolinu iz različitih perspektiva, stoga se odrasli ponekad trebaju pokušati staviti u poziciju djeteta pa iz te perspektive odgovarati na njegove želje, zahtjeve i potrebe. Ograničavanjem istraživanja okoline i propitivanja djetetu se uskraćuju mogućnosti kojima bi ono nadograđivalo svoj identitet, svoje stavove, mišljenja, znanje i ostalo.

Dijete svojim osjetilima dobiva i stvara prve spoznaje o sebi i svojem okruženju te na taj način upoznaje svijet iz vlastitog iskustva, zato je važno da dijete koristi sva svoja osjetila kako bi nešto istražilo i naučilo. (Kolić, 2019)

Slušajući, reproducirajući i stvarajući glazbu dijete uključuje gotovo sva osjetila te na taj način obogaćuje i svoj emocionalni doživljaj i kognitivne sposobnosti. (Majsec Vrbanić, 2009)

„Proces prilagođavanja, osamostaljivanja, učenja i stjecanja iskustava je dugačak“ (Sokolov, 2018), stoga taj proces djeci treba olakšati i uljepšati koliko god je moguće, a to se između ostaloga može olakšati uz glazbu. „Ono što dijete zapamti u djetinjstvu, čvrsto se zadržava u svijesti i sačuva se mnogo godina. Zato je važno da dijete u pamćenju prikuplja važne stvari.“ (Gospodnetić, 2015)

3. RAZVOJ GLAZBE KOD DJETETA

Dijete se od svog najranijeg djetinjstva sprema za život, ali ne smijemo zaboraviti da ono već i tada živi. (Gospodnetić, 2015) Stoga je važno slušati njegove želje i potrebe te na njih odgovarati s najboljim mogućim ishodima kako bi ono bilo ispunjeno i zadovoljno.

Osim što je glazba djeci zabavna te im pruža zadovoljstvo i osjećaj ugone, ona je i puno više od toga. Kroz glazbu dijete uči i pomoću nje razvija razna osjetila. Glazba kod djece može utjecati na sva razvojna područja, no kako bi to uistinu bilo tako, glazbeni sadržaji koje nudimo djeci moraju biti kvalitetni i primjereni njihovoj dobi.

Mnogi roditelji i općenito odrasle osobe, pa čak ni odgojitelji ne razumiju dovoljno značaj odgojne vrijednosti glazbe u razvoju djeteta te da ona ostavlja veliki doprinos u svim aspektima djetetovog razvijanja, ali i u kasnijim razdobljima njegova života. Neki zanemaruju tu činjenicu iz razloga što ni sami nisu dovoljno glazbeno obrazovani pa ih to obeshrabruje, neki jednostavno „nemaju vremena za to“ i slično. Iz tih razloga je u dječje upoznavanje s glazbom potrebno što više uključivati i odrasle osobe iz djetetove okoline jer upravo odrasli trebaju prenijeti djeci ljubav prema glazbi koju najprije oni sami moraju spoznati.

„Promatrajući dječju reakciju na glazbu, može se zamijetiti da djeca spontano pjevaju, plešu, sviraju udaraljke, crtaju uz glazbu i igraju se uz nju, ne opterećujući se razmišljanjem o tome rade li to dobro ili ne. Tako treba i ostati.“ (Gospodnetić, 2015)

Igre prstićima, zabavjalice, cupkalice, tašunaljke, pjesme, brojalice i dječje igre s pjevanjem samo su neki od glazbenih sadržaja koji se preporučaju koristiti u radu s djecom.

3.1. Glazba u trudnoći

Dijete je vrlo aktivno od samog rođenja, ali i prije rođenja. Već u majčinoj utrobi, dijete može doživjeti glazbu i glazbene elemente, što može ostaviti trag u njegovom daljnjem razvijanju. „Zvuk, ritam i ostali oblici stimulacije djeteta u trbuhu oblikuju

mozak.“ (Dugonjić, 2019) Iako majčino tkivo i plodna voda filtriraju visokofrekventne zvukove, fetus je izložen majčinom glasom, disanju, srčanom ritmu i zvukovima iz okoline. Možemo reći da su stoga otkucaji majčinog srca djetetov prvi susret s glazbenim elementom – tempom. (Sipl i sur., 2018)

Dijete često pamti one tonove, melodije i zvukove koje čuje do kraja trudnoće te ga to može smirivati i nakon poroda. Iz tog razloga se dijete smiri kada ga se stavi na majčina prsa, jer tada čuje njemu već poznate zvukove još iz utrobe kao što su majčin glas i njezini otkucaji srca.³

3.2. Glazba u prve tri godine života

Zvukovi općenito, a uz to i glazba, posebno su važni kod malih beba koje ne mogu ni sjediti ni držati nešto u rukama, već samo gledati i slušati.⁴ Često želimo pridobiti pozornost malog djeteta banalnim stvarima kao što su zviždanje, pljeskanje i slično, dok se malo dijete za takvim izvorom zvuka rado okreće. Osim toga, nekako prirodno i spontano s djecom od najranije dobi krenemo izgovarati najjednostavnije igre prstićima („Prsti“...) zato što djeca to vole, one ih smiruju i zabavljaju.

PRSTI

Ovaj ide u lov,
Ovaj za njim,
Ovaj kuću čuva,
Ovaj jelo kuha,
Ovaj kaže m-m-m
(mumljajući).
(Narodna)

Kada se dijete upozna s određenom glazbom, ona mu može postati izvorom smirenja i utjehe, ali je dijete također može povezivati uz neke događaje ili radnje. Tako dijete kroz glazbu može lakše prihvatiti i „odraditi“ neke aktivnosti. Također, rutine mogu postati zabavne uz glazbu. Na primjer, kod mijenjanja pelena, nemirno dijete možemo

³ <https://poliklinika-fleur.hr/trudnoca/trudnoca-po-tjednima/20-21-22-tjedan-trudnoce/>

⁴ <https://lafaboo.com/blog/didakticke-igracke-za-djecu-glazbene-igracke-18/>

zabaviti nekom zabavljalicom („Ide bubamara“ ili nešto slično) kako bi ga umirili i lakše mu promijenili pelenu.

IDE BUBAMARA

Ide bubamara,
Ne zna gdje bi stala,
Gili, gili, gili...
(Narodna)

Ili kada dijete uči samostalno brisati nos maramicom, u vježbanju toga može mu pomoći pjesma „Nosić“.

Slika 1. Pjesma *Nosić* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

NOSIĆ

1. Daj mi ma-ma ma-ra-mi-cu o-bri-s'o bih nos
do - bi - o sam hu-nja-vi - ću jer sam i - š'o bos.
2. Haj - de ja-dni mi-šu ma-li ne-moj pla-kat' ti
Ka - da o - ve su-ze pro-đu sla-tki bit će sni.

Ako se djetetu svaku večer pjeva određena uspavanka (npr. „Nani, nani, lutko“), ono će je povezati s osjećajem ugone i mira te uz nju lakše zaspati. Glazba može postati dijelom djetetove svakodnevne rutine pa kada dijete čuje određenu pjesmu ili brojalicu, može znati što slijedi. K tome, djetetove mrske radnje, kao što je pospremanje igračkaka, pranje zubića i slično, uz glazbu mogu postati zabava, a ne nešto zbog čega će se osjećati loše.

Slika 2. Pjesma *Nani, nani, lutko* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

NANI, NANI, LUTKO

Umjereno R. Kodžamanova

1. Na - ni, na - ni, lut - ko spi, ja - ću te - be lju - lja - ti.
2. Na - ni, na - ni, lut - ko spi, ja - ću te - bi pje - va - ti.

3.3. Glazba kod predškolske djece

Djecom predškolske dobi smatraju se djeca od treće do šeste ili sedme godine života, odnosno do polaska u osnovnu školu. Bilo u većoj ili manjoj mjeri, svako dijete posjeduje glazbene sposobnosti, no one se mogu dalje razvijati samo ako ih se njeguje i potiče. U predškolskoj dobi djeca su već mnogo maštovitija i kreativnija po pitanju glazbe. Ona mogu sama smišljati i stvarati svoju glazbu, ukoliko za to dobe priliku. U tome važnu ulogu imaju odrasli koji im omogućuju da takvih prilika bude što više, ili kroz poticajno okruženje ili samim time da im budu model u stvaranju glazbe (da često pjevaju pred djecom ili zajedno s njima, plešu u ritmu glazbe, izvode različite pokrete...).

Igre s pjevanjem samo su jedan od načina poticanja glazbene svijesti kod predškolskog djeteta, gdje se uz pjevanje igraju i određene zabavne igre prilagođene tekstovima tih pjesama, no uz to se stječu i razne druge vještine. Tako na primjer kod igre s pjevanjem „Miš mi je polje popasel“ djeca osim pjevačkih vještina vježbaju i hodanje u tempu u kolu, ali i koncentraciju i pažnju usmjerenu na ulazak pojedine životinje u kolo te dramske vještine prilikom oponašanja životinjskih radnji iz teksta pjesme.

Slika 3. Igra s pjevanjem *Miš mi je polje popasel* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

MIŠ MI JE POLJE POPASEL

1. Miš mi je po - lje po - pa - sel, po - pa - sel,
2. Do - šla je ma - čka z ma - či - či, z ma - či - či,
3. Do - šel je me - do z me - di - či, z me - di - či,
4. Do - šel je vu - ko z vu - či - či, z vu - či - či,
5. Do - šel je la - vek z la - vi - či, z la - vi - či,

1. joj si ga me - ni kaj bum žel, joj si ga me - ni kaj bum žel?
2. po - je - la mi - ša z mi - ši - či, po - je - la mi - ša z mi - ši - či,
3. po - jel je ma - čku z ma - či - či, po - jel je ma - čku z ma - či - či,
4. po - jel je me - du z me - di - či, po - jel je me - du z me - di - či,
5. po - jel je vu - ka z vu - či - či, po - jel je vu - ka z vu - či - či.

Među djecom izaberu se miš, mačka, medo, vuk i lav. Djeca igraju kolo a izabrane životinje redom ulaze u kolo, „pojeđu“ prethodnu životinju, a „pojedeni životinja“ se priključi kolu.

Slušanje glazbe, bilo pasivno ili aktivno, kod djece pobuđuje maštu i razne emocije te želju za ponovnim slušanjem glazbe. Pomoću glazbe upoznaju i otkrivaju jedan

potpuno novi, drugačiji svijet isprepleten tonovima, melodijom i ostalim glazbenim elementima, što može predstavljati motivaciju i poticaj kod nekih drugih aktivnosti.

4. GLAZBA I IGRA

„Fenomen igre ne pronalazi svoje potpuno tumačenje u prostoru potrebe niti se njezina vrijednost mjeri njezinom iskoristivošću za druge ciljeve. Ona se zbiva u nekom prostoru i vremenu, istodobno prisutna u realnosti i odvojena od nje.“ (Zagorac, 2006)

Za igru možemo reći da je najvažnija dječja aktivnost. Kada se dijete rodi, njegov razvoj prelazi iz pasivnog stanja u aktivno pa se tako od samog početka javlja potreba za raznoraznim igrama i aktivnostima koje mu pomažu da razvije skladnu osobnost. Igra je spontana, uključuje aktivni angažman, sigurna je, oslobođena od vremena, u njoj prevladava znatiželja, različita je za svakoga, predstavlja zadovoljstvo i sama je sebi svrha. Osim što dijete kroz igru istražuje svijet i otkriva svoje mogućnosti, doprinos igre leži i u tome što ga ona oslobađa od napetosti, olakšava frustraciju te zadovoljava dječje želje i potrebu da se osjeća odraslim. Dijete može doživljavati igru i kao ozbiljnu djelatnost i kao razonodu. „Dijete predškolske dobi ima pretpostavke za intenzivni i originalni način razvoja.“ (Šagud, 2004)

Ako malo bolje promotrimo prethodno navedene karakteristike igre, možemo ih usko povezati i sa glazbom. Kroz glazbu, jednako kao i kroz igru, dijete može razvijati svoje spoznajne, tjelesne, socijalne, intelektualne, kognitivne, govorne te emocionalne sposobnosti i vještine, ali i samopouzdanje. Na taj način ono proživljava realne stvari iz života, uživljava se, zamišlja i spoznaje svijet oko sebe. Mnoge igre se, upravo kao i glazba, prenose s generacije na generaciju kao produkt dječjeg stvaralaštva.

Osim što je glazba prema svim aspektima jako slična igri, glazba može i biti sama igra. Bilo uz razne rekvizite i dodatna pomagala ili samo korištenjem svoga glasa, dijete se igrajući može baviti glazbom. Igre s pjevanjem, slušanje skladbe tijekom igre, eksperimentiranje korištenjem instrumenata uz pjesmu ili brojalicu – samo su neki od primjera u kojima se djeca igraju uz glazbu, s glazbom i kroz glazbu.

5. GLAZBENI ELEMENTI NAS OKRUŽUJU

U današnjem užurbanom svijetu okruženi smo raznim glazbenim elementima čega često nismo ni svjesni. Pjev ptica, šuštanje lišća, glasanje različitih životinja, zvono na biciklu i slično – sve to možemo svrstati pod glazbu jer se sastoji od određenih tonova te ima svoje trajanje, brzinu i dinamiku. Također, sve to utječe na nas na različite načine. Kada glazbeni elementi nebi bili prožeti svuda oko nas, naši dani djelovali bi monotono i bezosjećajno.

5.1. Melodija

„Melodija je niz tonova različitih visina.“ (Gospodnetić, 2015) Ona je posebno prisutna u našoj svakodnevnici. Melodiju često nesvjesno pjevušimo, a stvaramo je čak i kada govorimo jer riječi ne izgovaramo samo na jednom tonu, već on varira ovisno o informaciji koju prenosimo, bilo da se radi o nekoj tužnoj ili sretnoj vijesti, upitnoj, uskličnoj ili izjavnoj rečenici. Dapače, zbog melodije u glasu te izmjenom viših ili nižih tonova i možemo prepoznati o kakvoj informaciji je riječ i prije nego je ona do kraja izgovorena.

Ovisno o raspoloženju biramo melodiju. Vesele i razigrane pjesme obično su pisane u duru, dok pjesme u molu u nama pobuđuju smirujuće i sjetne osjećaje.

„Intonacija (ili melodija) je element bez kojeg nema ni pjevanja ni govora.“ (Pudrlja, 2016) Svatko ima svoju intonaciju glasa, tj. ton na kojemu uglavnom bazira spontani svakodnevni govor. Kod pjevanja intonacija ovisi o opsegu glasa, koliko smo ga razvijali još od djetinjstva.

Opseg dječjeg glasa nije jednak opsegu glasa odrasle osobe jer je tek u procesu razvijanja kao i cjelokupni dječji organizam, stoga je prilikom odabira pjesme vrlo važno paziti da rasponom tonova bude prilagođena opsegu glasa djece pojedine skupine (mlađe, srednje ili starije).

5.2. Tempo

Tempo predstavlja brzinu izvođenja nekog glazbenog djela. „Srednje brz tempo odgovara otkucajima srca odrasle osobe – 75 otkucaja u minuti. (...) Dječji osjećaj za tempo različit je od osjećaja odraslih ljudi, između ostalog zbog bržeg kucanja srca.“ (Gospodnetić, 2015)

Ranije je spomenuto da se već i fetus u majčinoj utrobi susreće s tempom, odnosno otkucajima srca. Promišljajući tako od djetetovog rođenja pa nadalje, možemo naći razne primjere tempa u svakodnevnom životu. Tu možemo pribrojati i disanje koje se uglavnom događa u jednakim razmacima i ponavljanjima. Također, hodamo u tempu, stoga kada dijete nauči hodati, njegova četiri koraka mogu predstavljati četvrtinke u dva takta dvočetvrtinske mjere.

5.3. Ritam

Ritam se bazira na tempu, a označava niz zvukova različitih trajanja i akcenata. (Gospodnetić, 2015) Ritam se može proizvesti apsolutno sa svime i na sve moguće načine. Od banalnih stvari kao što je rodino klepetanje kljunom, do raznih udaraljki namijenjenih upravo stvaranju ritma.

Malo dijete svoje prve slogove izgovara u ritmu, na primjer „ma-ma“, što bi u glazbenom prijevodu bilo ta-te ili dvije povezane osminke. Na raznim koncertima ili događanjima, pa tako i dječjoj priredbi, plješćemo u ritmu, a ako izdvojimo osam uzastopnih udaraca dlanom o dlan, možemo ih gledati kao jedan takt u četvoročetvrtinskoj mjeri, to jest dva puta četiri povezane osminke (ta-fa-te-fe, ta-fa-te-fe).

Svako spontano lupkanje prstima o stol ili tapšanje dlanom o koljeno kada smo nervozni možemo prevesti u glazbeni jezik. Iz tog razloga, glazba nas okružuje i više no što smo toga svjesni.

6. SPOZNAJNI RAZVOJ

Spoznajni razvoj obuhvaća razvoj osjeta i percepcije, stvaranje pojmova i uočavanje veza i odnosa među predmetima i pojavama, razvoj mišljenja i rješavanja problema te razvoj pažnje, koncentracije i pamćenja. „Spoznajna ili kognitivna aktivnost odnosi se na usvajanje novih informacija i na procesiranje već usvojenih s ciljem povećanja njihovih vrijednosti.“ (Zahtila, 2015)

Kod spoznajnog razvoja je prvenstveno bitno da dijete koristi sva svoja osjetila (vid, sluh, njuh, dodir) kako bi moglo percipirati stvari oko sebe. Dobivajući informacije o raznim pojmovima, ono ih počinje povezivati i svrstavati. Da bi dijete razvilo vlastito mišljenje o biločemu i savladalo rješavanje problema, potrebno ga je dovesti u takve situacije u kojima će trebati samostalno razmišljati i odlučivati. Pažnja i pamćenje su usko povezane. Da bi dijete nešto zapamtilo, najprije treba na to dobro obratiti pažnju. Malo dijete se ne može svjesno koncentrirati na nešto, ono je biće trenutka jer se koncentrira samo na ono što ga u određenom trenu zanima. Mišljenje djeteta predškolske dobi je konkretno, povezano uz određene predmete, protkano emocijama i željama, a veliku značajnost tome predstavlja i mašta. (Zahtila, 2015)

6.1. Glazbene funkcije u spoznajnom razvoju djeteta

Glazba ima veliku ulogu u djetetovom spoznajnom razvoju. Već kada se rodi, dijete prema boji glasa može razlikovati majčin glas od očevog ili nekih drugih osoba. Također, prema intenzitetu glasa može primijetiti razliku kada ga netko vikanjem upozorava na nešto ili ga šaputanjem smiruje.

Glazba kroz svoj tekst djeci daje informacije o svijetu koji ih okružuje. Drugim riječima, ona proširuje dječja znanja i iskustva. Tema pjesme može biti baš sve što čovjek ili dijete može zamisliti, bilo da to već postoji u svijetu ili postoji samo u njegovoj mašti. Tako dijete kroz glazbu može puno naučiti o odnosima u prirodi, životinjama, biljkama, stvarima, vremenskim promjenama, obitelji i općenito ljudima, raznim poslovima, društvenoj okolini u kojoj se nalaze i svemu ostalome što se u dječjim pjesmama spominje.

Slika 4. Pjesma *Moje selo* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

MOJE SELO

Josip Kaplan

Re - da - ju se ku - Ći - ce uz pu - te - ljak ma - il,
na kraj se - la šu - mi - ca gdje se li - ja hva - li, po - to - Ćić tu žu - bo - ri,
lju - lja - ju se je - le, u voć - nja - ku mr - mo - ri, to su vrije - dne pče - le.

Kroz pjesmu „Moje selo“ dijete može u potpunosti zamisliti kako izgleda jedno selo (poredane kućice uz puteljak, na kraju sela je šuma), što se u selu može naći (lija, potočić, jele, voćnjak) i tko su marljivi radnici sela (pčele).

Kako dijete kroz glazbu može spoznati svijet oko sebe, tako može spoznati i samoga sebe. Na primjer, na temelju igre s pjevanjem „Daj pokaži“ malo dijete postaje svjesno svog vlastitog tijela prilikom izgovaranja naziva pojedinih dijelova tijela i pokazivanja istih.

Slika 5. Igra s pjevanjem *Daj pokaži* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

DAJ POKAŽI

1. Daj po - ka - ži se - stri - ce gdje su tvo - je ru - ži - ce! Tu su, tu su.
2. Daj po - ka - ži se - stri - ce gdje su tvo - je no - ži - ce! Tu su, tu su.
3. Daj po - ka - ži se - stri - ce gdje su tvo - ja ra - me - nal Tu su, tu su.
4. Daj po - ka - ži se - stri - ce gdje je tvo - ja gla - vi - cal Tu je, tu je.

Djeca se kreću u kolu (ev. se držeći za ruke), odgajatelj pita a djeca u trećoj frazi pokazuju odgovor. Osim spomenutih dijelova tijela, mogu se imenovati ostali dijelovi tijela i odjevni predmeti.

Osim toga, dijete može spoznati i svoje unutarnje osjećaje te osvijestiti kako se ne mora sramiti drugima pokazati je li tužno ili sretno u određenim situacijama koje ga rastužuju ili usrećuju. Na primjer, u igri s pjevanjem „Na kamen sjela Ljubica“, Ljubica se otvara svojoj sestrici i govori joj zašto plače, dok ju sestra tješi. U tome djeca dobivaju pozitivan primjer kako bi se i oni trebali brinuti za svoje prijatelje kada vide da su tužni te saznati od njih što ih muči i mogu li im na neki način pomoći, a time također unaprjeđuju svoj spoznajni razvoj kroz brigu za druge.

Slika 6. Igra s pjevanjem *Na kamen sjela Ljubica* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

NA KAMEN SJELA LJUBICA

1. Na ka - men sje - la lju - bi - ca, lju - bi - ca, lju - bi - ca, na
 2. I sta - la gor - ko pla - ka - ti, pla - ka - ti, pla - ka - ti i
 3. I k njoj do - la - zi ses - tri - ca, ses - tri - ca, ses - tri - ca i
 4. A za - što pla - češ lju - bi - ce, lju - bi - ce, lju - bi - ce a
 5. jer su - tra mo - ram o - ti - či, o - ti - či, o - ti - či jer

1. ka - men sje - la lju - bi - ca, lju - bi - ca.
 2. sta - la gor - ko pla - ka - ti, pla - ka - ti.
 3. k njoj do - la - zi ses - tri - ca, ses - tri - ca.
 4. za - što pla - češ lju - bi - ce, lju - bi - ce?
 5. su - tra mo - ram o - ti - či, o - ti - či.

Djeca se kraču u kolu a u sredini čuži i plače Ljubica. Uz treću kiticu k njoj dolazi sestrice koja pjeva četvrtu kiticu a Ljubica joj odgovara. To dvoje djece pjeva solo.

Osim empatije, u ovakvoj igri s pjevanjem dijete uči o odnosima i vezama među osobama, predmetima i pojavama prikazanim kroz pjesmu i dramatizaciju. Uz pomoć mašte mogu i zamisliti cijelu priču u glavi pa čak ju i proširiti.

Uklapanje pjesme u priču, tj. glazbena priča posebno pridodaje spoznajnom razvoju, pogotovo ako djeca sama smišljaju priču. Tada treba povezati smisao pjesme sa smislom priče, paziti na odnose između pojmova koji se spominju i obratiti pažnju na cjelokupnu estetiku kako glazbena priča nebi bila dosadna niti pretrpana detaljima.

Na spoznajni razvoj znatno utječe i jezični razvoj gdje dijete komunikacijom i interakcijom, odnosno postavljajući pitanja kroz razgovor dolazi do novih spoznaja te tako proširuje svoje postojeće znanje.

7. JEZIČNI RAZVOJ

Pod jezični razvoj ubrajamo razvoj artikulacije, rječnika i jezika, ali i razvoj komunikacijskog sustava (neverbalni, verbalni, simbolički). Dok lijeva moždana polutka služi za govor, desna služi za glazbu, no te strane se jednako tako i preklapaju pa se glazba i jezik susreću, stoga možemo reći da glazba sadrži elemente jezika kao što i jezik sadrži elemente glazbe. (Šimičić, 2017.)

„Potrebno je znati da se govor razvija određenim slijedom kojeg treba poštivati. Rođenjem se stvaraju predispozicije pomoću kojih se uči govor, a svako dijete normalnog razvoja može naučiti glasove svakog jezika koji postoji i kojim je okružen.“ (Kolić, 2019) Kako bi dijete razvilo govor, vrlo važno je da ima razvijen sluh, a sluh se razvija upravo glazbom. „Prije nego što izgovori svoju prvu riječ, dijete treba svladati vještinu izgovora glasova i slogova. Pritom se služi oponašanjem te je poticaj okoline od velike važnosti.“ (Šijan, 2019)

7.1. Glazbene funkcije u jezičnom razvoju djeteta

Glazbom dijete značajno obogaćuje rječnik novim riječima i pojmovima. Osim toga, glazbena melodija obogaćuje intonaciju u govoru što dovodi do boljeg razumijevanja verbalne poruke. Psihička napetost može uzrokovati mucanje ili brzopletost kod djeteta predškolske dobi, a pjevanje smanjuje psihičku napetost, što uvelike pridodaje važnost glazbi u jezičnom razvoju djeteta. Također, pjevanjem dijete postiže ljepotu govornog izričaja. Kako u glazbi, tako i u govoru postoje slični elementi kao što su ritam i intonacija, ali i mnogi drugi. (Pudrlja, 2016.) Uz pjesme, jezičnom razvoju znatno pomažu i doprinose razne brojalice.

„Rano uvođenje glazbe u igru također povećava dječje mogućnosti za usvajanje jezika. Igre poticanja izgovora glasova i slogova usko su povezane s igrama koje potiču slušanje te s onima za razvoj motorike. Za stimuliranje govornih sposobnosti važna je rana djetetova izloženost glazbi, govoru i razgovoru.“ (Šijan, 2019)

Različite pjesme i brojalice mogu biti od velike pomoći kod pravilnog izgovora određenih glasova, tako na primjer brojalica „Čiči, čočo, čuču, čar“ pomaže kod glasova č i đ, ali i kod samoglasnika (a, i, o, u). Brojalice odlikuje lakoća izgovora slogova koji su često sastavljeni od jednog samoglasnika i dva suglasnika. (Šijan, 2019)

Slika 7. Brojalica Čiči, čočo, čuču, čar (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

Dijete oponaša ono što čuje, stoga kada odrasla osoba na primjer izgovara neku brojalicu u prisustvu djeteta, mora paziti da je i sama pravilno izgovara kako bi i dijete to pravilno činilo. No, pritom se ne smije dijete ispravljati ukoliko nešto krivo izgovara jer bi mu se time mogao stvoriti osjećaj kako to krivo radi te bi se dijete povuklo u sebe, bojalo ili sramilo ponovno isto to izgovarati. Dakle, prilikom korekcije djeteta trebamo promijeniti svoj način izvedbe (promjena tempa, ritma, intonacije...) te na taj način potaknuti ispravljanje pogreške kod djeteta.

„Između glazbenih i govornih vrednota, nedvojbeno postoji čvrsta veza, a zadaća glazbenih stimulacija, odnosno brojalica je glazbenim vrednotama omogućiti produkciju govora sa svim njegovim strukturalnim sastavnicama.“ (Pudrlja, 2016)

8. BROJALICE

Brojalici, kao i samoj glazbi, ne možemo odrediti samo jednu definiciju koja bi u potpunosti pokrila njezin cjeloviti značaj. Možemo reći da je brojalica vrsta umjetničko-književnog teksta. Ona je kratka pjesmica bazirana na jednom tonu i ritmično izgovaranje riječi u slogovima, a proizašla je iz narodnog i dječjeg stvaralaštva. Iako brojalica nema melodiju, djeca je ne izgovaraju na jednome tonu na kojemu započnu, već je spontano i prirodno pjevuše dizanjem i spuštanjem glasa. (Gospodnetić, 2015) Brojalica je vrlo pristupačna djeci zato što im je zbog svoje ritmičnosti, melodičnosti, kratkoće i jednostavnosti lako pamtljiva. Djeca jako vole brojalice jer ih povezuju s onime što najviše vole i najbolje znaju, a to je igra. „Brojalica pomaže u igri i neprimjetno upravlja igrom.“ (Šijan, 2019)

Brojalice mogu započeti igru ili je završiti, ali isto tako mogu i biti sama igra. Na primjer, za početak igre lovice može se uzeti brojalica „Eci, peci, pec“ kojom djeca pravednim putem određuju tko će biti lovac, dok se za završetak neke igre koja predugo traje može uzeti brojalica „Petar Pan“ koja će jasno odrediti pobjednika izbacivanjem onoga igrača na kojega stane zadnji slog. Brojalica „Okoš bokoš“ može biti igra sama po sebi, a igra se tako da najmanje dva ili više igrača skupe svoje dlanove u šake te ih poredaju u krug jedne do drugih pa jedan igrač broji tako da izgovarajući brojalicu na glas lupi prvo sebi o bradu, a zatim lupa po šakama ostalih igrača po redu. Onaj na kome se brojalica zaustavi mora odgovoriti koliko mu jaja treba (reći bilo koji broj) pa brojač opet kreće prebrojavati, no ovaj puta onoliko koliki je broj izgovoren, a iz igre ispada ona šaka na koju brojač stane kada odbroji do određenog broja.

Slika 8. Brojalica *Okoš, bokoš* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

Pošto su one narodno i dječje stvaralaštvo, neke brojalice imaju više varijanti jer dolaze iz različitih krajeva, no kako ne smijemo mijenjati autorske pjesme, tako ne smijemo mijenjati ni dječje brojalice.

8.1. Vrste brojlica

Postoji mnogo različitih vrsta brojlica, no jedna od podjela može biti na smislene i one čiji tekst nema nekog smisla.

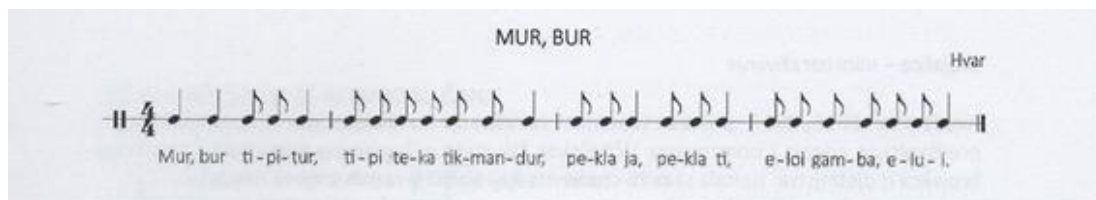
Smislene brojlice u sebi sadrže nama poznate riječi te nam često pričaju priču ili barem nepovezanim pojmovima prikazuju više stvarnih situacija. Jedna takva brojlica je „Iza brda plava“ koja nam daje dovoljno informacija za logičnu priču. U njoj doznajemo tko se sve nalazi iza plavog brda, što radi mišić, a što mačka te razlog zbog kojega miš pobjegne. Takvom brojlicom dijete obogaćuje svoj spoznajni razvoj i ono jasno može zamisliti priču u svojoj glavi.

Slika 9. Brojlica *Iza brda plava* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

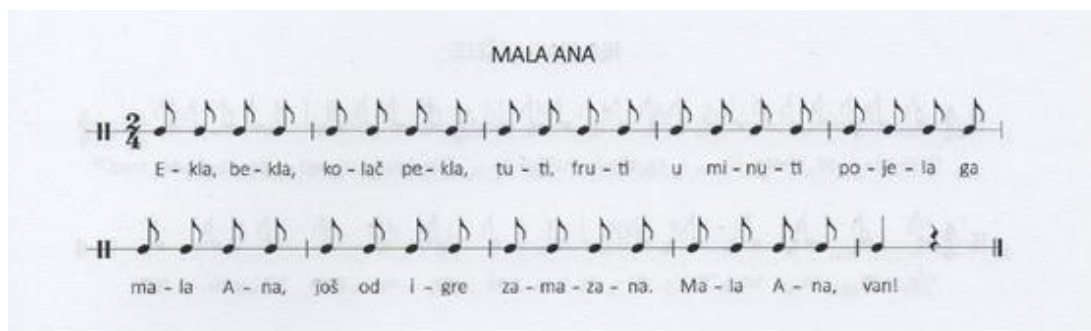
U brojlicama čiji tekst nema nekog smisla možemo reći da su nabacane riječi koje ništa ne znače, no unatoč tome među njima postoji neki red pa su zbog toga jednako privlačne kao i one smislene, djeci čak i zanimljivije upravo zbog riječi s kojima se teško mogu susresti u svakodnevici, a često zvuče kao da se njima čarobira.

Slika 10. Brojlica *Mur, bur* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

Kod nekih brojlica možemo vidjeti karakteristike i jedne i druge podjele, što znači da u njima možemo prepoznati priču koju čine smislene riječi, ali također možemo naći i one riječi bez smisla koje ju dodatno upotpunjuju.

Slika 11. Brojalica *Mala Ana* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

8.2. Funkcije brojalica

Vrijednost brojalice se kod djeteta očituje u njegovom jezičnom i spoznajnom razvoju, razvoju govorne kreativnosti te razvoju pokreta i ritma. (Šijan, 2019) Ako za primjer uzmemo svima poznatu brojalicu „Iš'o medo u dućan“, na temelju nje možemo pronaći funkcije brojalice i sve što dijete može vježbati kroz jednu takvu jednostavnu brojalicu.

Slika 12. Brojalica *Iš'o medo u dućan* (Izvor: Kraljić, J., *Pjesmom kroz igru*)

To je jedna smisljena brojalica jer u sebi sadrži smislene riječi koje u ovom slučaju čine i kratku priču, no osim te priče ova brojalica daje i jasnu pouku – kada dođeš negdje, pristojno je prvo pozdraviti. Na taj način dijete uči o pravilima lijepog ponašanja, verbalnoj komunikaciji i socijalizaciji.

U tekstu brojalice neizostavno je odvajanje riječi na slogove, što je malom djetetu prirodno jer već kod izgovaranja prvih riječi ono zapravo riječi izgovara u slogovima (ma-ma, ta-ta, ba-ka...). To potiče dijete na govornu aktivnost gdje ono mora paziti na

brzinu izgovaranja, odnosno tempo, a k tome i na izražajnost svakog sloga kako bi brojalice bila što jasnija čime izgrađuje dikciju.

Brojalice uglavnom obogaćuju djetetov rječnik i doprinose njegovoj spoznaji, a kod ove brojalice slogovi čine djetetu već poznate riječi iz njegove svakodnevne okoline (dućan, dobar dan...) što ga može dodatno potaknuti da oslobodi svoj govor i znanje koje već ima u sebi.

Brojalica je pisana u četvoročetvrtinskoj i tročetvrtinskoj mjeri, to jest u mješovitoj mjeri, što znači da u svakom taktu ima tri ili četiri dobe (ovisno o kojoj mjeri je riječ) te da je nota četvrtinka jedinica mjere. Na taj način su riječi zamijenjene određenim notama koje imaju svoje trajanje, a time pridonose pravilnom naglašavanju pojedinih riječi. Ako izdvojimo riječ dućan, možemo vidjeti da slog „du“ traje jednu osminku, a slog „ćan“ jednu četvrtinku, no kada bi se trajanja tih slogova obrnula tako da „du“ traje četvrtinku, a „ćan“ osminku, tada riječ više nebi imala naglasak kakav bi trebala imati.

Djeci je bitan sklad i odmah primijećuju kada nešto ne zvuči dobro, a na sklad između ostaloga uvelike utječe i rima koja nije izostavljena ni u ovoj brojatici (dućan-dan, vandan).

Brojalica se može izgovarati jednostavno onako kako piše, no uz malo ideja može postati prava zabava za djecu gdje i oni mogu sudjelovati dodavajući svoje kreativne ideje. Pošto je bazirana na jednom tonu, na temelju ovakve brojalice može se vježbati intonacija tako da se započne izgovarati visokim tonovima pa se postepeno do kraja brojalice spušta prema sve dubljim tonovima. Jednako tako, može se raditi i na dinamici (od jako tihog do jako glasnog izgovaranja), kao i na tempu (od jako sporog izgovora prema sve bržemu ili obrnuto), ali i na ritmu kojega mogu pratiti razni pokreti tijela (pljeskanje dlanom o dlan, tapšanje ramena i koljena naizmjenice, udaranje jednom pa drugom nogom o pod i tako dalje).

Uz sve navedeno, brojatica „Iš'o medo u dućan“ također može motivirati djecu da i sami počnu smišljati kreativne govorne igre, a k tome je i primjer kako mogu krenuti od sebi najpoznatijih i najjednostavnijih svakodnevnih situacija pa sve do povezivanja nepovezanih pojmova i maštovitog izmišljanja novih riječi.

9. GLAZBENE AKTIVNOSTI ZA POTICANJE JEZIČNOG I SPOZNAJNOG RAZVOJA

Postoje brojne glazbene aktivnosti kojima se mogu poticati djetetov jezični i spoznajni razvoj. Od čistog pjevanja, izgovaranja brojalica, sviranja pa do kompleksnijih aktivnosti u koje uvodimo razne glazbene elemente. „Važno je da sve aktivnosti budu djeci zabavne, (...) a da im nije neugodno u njima sudjelovati.“ (Gospodnetić, 2015) Odgojitelji mogu započeti i usmjeravati takve aktivnosti, no poželjno je da to čine i sama djeca.

Jedna takva aktivnost može biti povezivanje djetetu poznatih pojmova (stvari iz njegove svakodnevice) s notama različitih trajanja. Uzmemo li pojam jabuka, dijete ga najprije treba razdvojiti na slogove, dakle ja-bu-ka. Tada ta tri sloga izgovori naglas i istovremeno plješće dlanom o dlan (može ponoviti nekoliko puta). Pred sobom ima ponuđene jednostavne ritamske obrasce od kojih treba odabrati ritam (note) koji bi odgovarao riječi jabuka (podrazumijeva se da je dijete prethodno ili tijekom te aktivnosti upoznato s osnovnim notama kao što su četvrtinka i osminka te povezanim osminkama) povezivajući broj slogova u riječi s brojem doba/nota. Dijete može udarati svaki ritam kako bi se odlučilo za jedan. U ovom slučaju, jabuka predstavlja triolu, odnosno tri povezane osminke. Kada dođe do tog zaključka, dijete može u crtovlju napisati triolu i iznad nje nacrtati jabuku pa isti postupak napraviti i za drugo voće (npr. man-da-ri-na – ta-fa-te-fe) ili neke posve druge njemu bliske pojmove.

Slika 13. Riječ „JABUKA“ u glazbenom obliku

Kako bismo navedenu aktivnost proširili, uz nju možemo dodati drvene udaraljke. Jedne udaraljke ima odrasla osoba (u ovom slučaju je to odgojitelj), a druge dijete. Najprije odgojitelj djetetu zadaje određeni ritam uz izgovaranje nekog pojma, a dijete ponavlja za njim. Potom dijete odgojitelju zadaje pojam i ritam kojega zatim odgojitelj

ponavlja. Umjesto samog pojma može biti i kraća rečenica. Takav obrnuti postupak kada odgojitelj ponavlja za djetetom kod djeteta posebno potiče samopouzdanje te ga ohrabruje da, ne samo u ovoj, već i u drugim aktivnostima samoinicijativno pokaže svoju domišljatost. Cilj takve aktivnosti je potaknuti osjećaj za ritam kod djeteta i osvijestiti dijete pravilnom izgovaranju pojedinih riječi s naglaskom na razdvajanje riječi na slogove i prevođenje istih u „glazbeni jezik“.

Jednako tako, odgojitelj se s djecom može igrati ritmovima za što nisu potrebni nikakvi instrumenti, već je dovoljno – tijelo. Sviranjem po tijelu dijete postaje svjesnije svog vlastitog tijela pa ga nauči koristiti čak i kao instrument. To može biti obično pljeskanje, pucketanje, trljanje dlanovima, udaranje nogama o pod, tapšanje ramena, koljena, glave i tako dalje. Svi zajedno mogu stajati u krugu pa ponavljati različite ritmove svirajući po tijelu za onime tko pokazuje, počevši od odgojitelja prema svima ostalima. Na taj način dijete također uz glazbene sposobnosti izgrađuje i samopouzdanje i kreativnost u osmišljavanju ritma kojega zatim povezuje s određenim pokretima.

Osim izgovaranja teksta prilikom pjevanja, jezičnom razvoju pridonose i jednostavne aktivnosti upjevavanja (bez teksta, samo tonovi). To može biti vježbanje pravilnog disanja, držanje tona što duže na jednom dahu, brzo izmjenjivanje tonova različitih visina i slično, a na sve to treba paziti i tijekom govora.

Djeca vole biti spontana, improvizirati i pokazati što oni znaju i mogu pa im to svakako treba i dopustiti kroz glazbene aktivnosti te se pobrinuti da takvih trenutaka improviziranja bude što više. Odgojitelj je tu da potiče dječje stvaralaštvo koje u svakom pogledu nadilazi stvaralaštvo odraslih osoba. „Kao što je djeci važniji proces od rezultata, tako i odgajatelj treba biti usmjeren na proces, a ne na proizvodnju pravih odgovora kod djece, u što ulazi i pravilno pjevanje, sviranje, plesanje, pljeskanje...“ (Gospodnetić, 2015) Djecu treba prepustiti njihovom osjećaju, a ne ih ograničavati našim kriterijima „onako kako je ispravno“.

10. ZAKLJUČAK

Glazba je jedno od najvažnijih „sredstava“ u odgoju i obrazovanju djece. Ona u svakom pogledu pozitivno utječe na sve segmente razvoja djeteta, a posebice na djetetov jezični i spoznajni razvoj. Što se više dijete susreće s glazbom od najranije dobi, to se više očituje glazbena inteligencija i osvještenost u njegovim kasnijim razdobljima života. Osim toga, glazba djeci pruža sigurnost i mir te ih čini sretnijima. Zbog glazbe se dijete osjeća dobro, stoga mu je potrebno pružiti dobar glazbeni uzor, motivirati ga da samostalno stvara glazbu te poticati ljubav prema glazbi.

Glazbeni uzor ne mora biti netko tko je posebno glazbeno obrazovan, već to može biti svaka osoba koja glazbu doživljava kao bitnu komponentu za dječji razvoj i koja ima volje približiti djeci glazbene sadržaje kroz igru i veselje, bez da im nameće gotova rješenja (npr. puštanje pjesmica na radiu).

Proučavajući utjecaj glazbe na jezični i spoznajni razvoj djeteta, dijete koje je od rođenja okruženo glazbom će zasigurno ranije i bolje razviti svoju spoznaju i jezično područje od djeteta koje to nikako nije. Kroz kvalitetne i primjereno odabrane glazbene sadržaje djetetov razvoj dobiva na snazi te takvi sadržaji značajno pomažu u spoznavanju svijeta koji nas okružuje, kod govornih vrednota i tako dalje. Dok spoznajnom razvoju pomaže sami tekst iz pjesmica i brojalica namijenjenih djeci, jezičnom razvoju uz tekst doprinose i svi ostali glazbeni elementi koji su jednako tako prisutni u govoru kao i u glazbi.

Promatrajući svoja dva mala nećaka, primijetila sam ulogu glazbe i njihov interes za glazbu od samih početaka. Kada Samuelu (9 mjeseci) pjevam, on se smije, pjeva sa mnom (proizvodi tonove različitih visina) te pažljivo promatra moje pokrete usta iz kojih izlaze tekst i melodija, dok Ivana (7 mjeseci) može smiriti određena skladba puštena na klaviru, no i zvukovi ostalih instrumenata. Oboje odmah reagiraju na glazbu traženjem izvora, očiglednim oduševljenjem i održavanjem dulje pažnje osluškujući je, čime daju do znanja da već sada osjećaju ljubav prema glazbi s kojom se često susreću u svom obiteljskom okruženju.

Svi se rado prisjećamo pjesmica, brojalica, igara s pjevanjem i ostalih glazbenih oblika iz svog djetinjstva. Takva sjećanja povezujemo uz lijepe i sretne trenutke pa zašto onda ne bismo priuštili djeci da se jednoga dana isto tako mogu prisjetiti sličnih trenutaka?

LITERATURA

1. Dugonjić, M. (2019). *Uloga glazbene kulture u odgoju djece predškolske dobi*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za odgojiteljski studij u Čakovcu.
2. Dundović, N., Sam Palmić, R. (2012). Glazba u dječjem vrtiću. *Dijete, vrtić, obitelj*, 18 (70), 11-13.
3. Goldberg, S. (2003). *Razvojne igre za predškolsko dijete: individualizirani program igre i učenja*. Lekenik: Ostvarenje d.o.o.
4. Gospodnetić, H. (2015). *Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima*. Zagreb: Mali profesor d.o.o.
5. Kolić, T. (2019). *Utjecaj glazbe na cjeloviti razvoj predškolskog djeteta*. Rijeka: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
6. Kraljić, J. *Pjesmom kroz igru – Skripta namijenjena studentima Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja Sveučilišta u Zagrebu*.
7. Kuzmić, S. (2015). *Životinjsko carstvo u pjesmi i skladbi: korelacija prirode i glazbe*. Pula: Odjel za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.
8. Majsec Vrbanić, V. (2009). Poticanje glazbom i njezinim elementima. *Dijete, vrtić, obitelj*, 15 (56), 20-24.
9. Pudrlja, V. (2016). *Utjecaj glazbe na razvoj govora*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za fonetiku.
10. Sipl, M. i sur. (2018). *Novorođenačka razvojna njega i nadzor*. Osijek: Medicinski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
11. Sokolov, T. (2018). *Glazba u vrtiću*. Zadar: Diplomski sveučilišni studij pedagogije (dvopredmetni) Sveučilišta u Zadru, Odjel za pedagogiju.
12. Šagud, M. (2004). *Odgajatelj u dječjoj igri*. Zagreb: Školske novine.
13. Šijan, S. (2019). *Uloga i važnost brojalica u učenju jezika*. Pula: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.

14. Šimičić, M. (2017). *Glazba kao komunikacija*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za odgojiteljski studij.
15. Vidulin, S. (2016). *Glazbeni odgoj djece u predškolskim ustanovama: mogućnosti i ograničenja*. Pula: Muzička akademija Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.
16. Zagorac, I. (2006). *Igra kao cjeloživotna aktivnost*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
17. Zahtila, N. (2015). *Motorički razvoj djece predškolske dobi*. Pula: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.

Mrežne stranice:

1. Trudnoća po tjednima na adresi <https://poliklinika-fleur.hr/trudnoca/trudnoca-po-tjednima/20-21-22-tjedan-trudnoce/> (07.05.2020.)
2. Elementi glazbe na adresi <https://sites.google.com/view/glazba-popularnost-svakog-doba/naslovnica/elementi-glazbe> (04.05.2020.)
3. Glazba na adresi <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=22246> (04.05.2020.)
4. Utjecaj glazbe na dječji razvoj na adresi <https://lafaboo.com/blog/didakticke-igracke-za-djecu-glazbene-igracke-18/> (07.05.2020.)

PRILOZI

Slika 1. Pjesma <i>Nosić</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	9
Slika 2. Pjesma <i>Nani, nani, lutko</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	9
Slika 3. Igra s pjevanjem <i>Miš mi je polje popasel</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	10
Slika 4. Pjesma <i>Moje selo</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	16
Slika 5. Igra s pjevanjem <i>Daj pokaži</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	16
Slika 6. Igra s pjevanjem <i>Na kamen sjela Ljubica</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	17
Slika 7. Brojalica <i>Čiči, čočo, čuču, čar</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	19
Slika 8. Brojalica <i>Okoš, bokoš</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	20
Slika 9. Brojalica <i>Iza brda plava</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	21
Slika 10. Brojalica <i>Mur, bur</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	21
Slika 11. Brojalica <i>Mala Ana</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	22
Slika 12. Brojalica <i>Iš'o medo u dućan</i> (Izvor: Kraljić, J., <i>Pjesmom kroz igru</i>).....	22
Slika 13. Riječ „JABUKA“ u glazbenom obliku.....	24

Izjava o samostalnoj izradi rada

Ja, Klara Kapitanić, izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da sam ovaj završni rad na temu *Glazba u funkciji poticanja jezičnog i spoznajnog razvoja* izradila samostalno uz vlastito znanje, pomoć mentorice v. pred. Josipe Kraljić te koristeći se navedenom stručnom literaturom.
